

LBRIS

We know
books

DAN ANDRONIC

**COMPLEXUL
ÎNALTEI PORȚI**

 Editura
Evenimentul
și Capital

București, 2025

Prefață - Povara unui istoric pierdut în presă	8
Complexul Înaltei Porți.....	11
Corupția în România, nimic nou sub soare!	15
Iuliu Maniu și 60.000 de soldați români au făcut legea la Viena în 1918!	17
Generalul Gheorghe Mărdărescu: „Maiestate, am onoarea a raporta că trupele au ocupat Budapesta fără rezistență!”	23
Istoria unui conflict dus dincolo de moarte între Pamfil Șeicaru și Porcu’.....	29
Ion Antonescu și Masoneria. Finalul unei lupte oarbe împotriva „complotului iudeo-masonic”	35
Despre patrioți și trădători. Cazul Iuliu Maniu.....	47
Iuliu Maniu - Sfinxul de la Bădăcin. Patriot român sau spion englez?.....	49
„Căpitanul” Corneliu Zelea Codreanu și istoria secretă a atentatului din 1934	61
August 1944. Situația Armatei Române în fața tăvălugului bolșevic	73
Detenția în URSS (1944-1946). Ion Antonescu a încercat să se sinucidă în închisoare, la Moscova.....	77
Viața Mareșalului Ion Antonescu. De la adulație fără limite, la desființare totală	85
Arsenie Boca, un Sfânt urmărit (inutil) de Securitate	105

Carierea politică a lui Corneliu Zelea Codreanu a început cu un asasinat politic	123
Enigma celor 42 de tablouri cumpărate de Regele Carol I și dispărate din România	131
Un fals istoric! „Cercetătorul” Hodor de la CNSAS consideră Fenomenul Pitești (1945-1951) „o luptă pentru mâncare între niște căcați”	141
Cazul Lucian Blaga	145
Lucian Blaga, intrat sub lupa Securității pentru că era simpatizant legionar.....	147
De ce Stalin, Brejnev și Gorbaciov aveau obiceiul să sărute bărbați pe gură.....	157
Mihai Șora, de la Blaise Pascal la Ana Pauker. Mit și adevăr istoric	159
Din Arhivele CC al PCR și ale Securității, documente inedite despre un destin istoric. Dosarul lui Mihai Șora - de la ilegalistul comunist la disidentul anti-Ceaușescu	163
Radu Beligan - Actorul, Partidul și Securitatea. Fragmente din dosarele de la Securitate ale unui mare actor	177
Ultimul interviu al lui Neagu Djuvara.....	183
23 august 1944. Primul Cincinal sau cum au confiscat comuniștii istoria unui eveniment crucial din istoria României	191
O dilemă eternă a serviciilor de informații: urăsc trădarea, dar iubesc pe trădători... ..	195
Ion Țiriac, nume de cod: Titi Ionescu. Adevărul despre relația miliardarului cu Securitatea.....	197

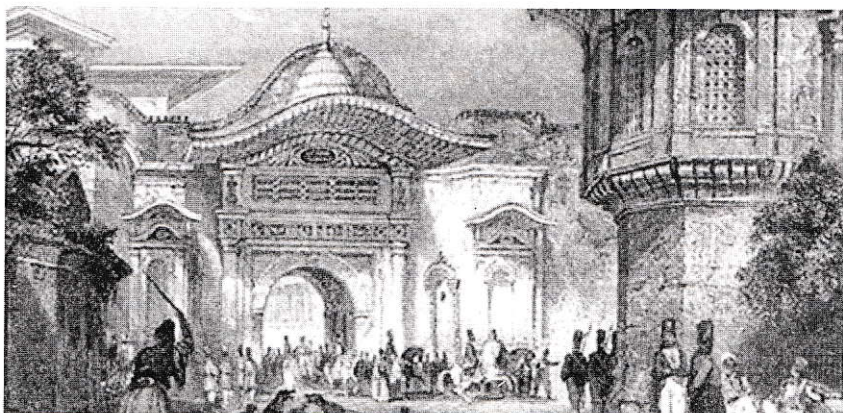
Arta defăimării la români. Cazul Mugur Isărescu	203
Constantin „Dinu” Dobrescu, zis „Năsosul”, și-a înscenat arestarea de către Securitate	213
KGB-ul a plantat sute de microfoane în sediul ambasadei SUA de la Moscova	217
Conflictul militar din 1969 dintre URSS și China. O manevră diplomatică susținută cu un milion de soldați	221
Prima dragoste a lui Vladimir Putin: KGB	225
1968 - invadarea Cehoslovaciei și reacția lui Ceaușescu.....	229
CIA era interesat încă din anii '80 de socialismul cu față umană al lui Ion Iliescu	233
Documente din arhiva Securității - Ceaușescu și vânătorii de agenți KGB.....	237
Iulian Vlad: „Nicolae Ceaușescu nu avea încredere în Securitate, nu avea încredere nici în mine, se simțea hăituit!”.....	251
Securitatea nu a fost un pension de domnișoare!.....	253
Misterul disidenței lui Silviu Brucan. De la Ceaușescu la Soros	257
Document secret din arhivele Marii Britanii. În noiembrie 1970, englezii au intrat în alertă: tentativă de asasinat la adresa lui Nicolae Ceaușescu!.....	259
Ceaușescu și recuperarea Basarabiei. Dezvăluirile unui fost ofițer de Securitate	263
Un fost prim-ministru confirmă prezența spionilor KGB în România. Ei au fost „teroriștii”?.....	267
Nicolae Ceaușescu a fost trădat (și) de cel mai apropiat om al său: Tudor Postelnicu	269

De la „Fantomele” spionajului românesc, la „Fantomele prezentului”	271
Noi dezvăluiri despre „fantomile” spionajului românesc. Când și de ce a fost desființată Unitatea de Ofițeri Deplini Acoperiți a SIE	277
<i>Pumnul și palma</i> , romanul care a scandalizat Moscova. Reacția lui Ceaușescu, epocală!	283
Revoluția din decembrie 1989 nu a fost o revoluție! Ce spune Virgil Măgureanu despre implicarea URSS-ului	287
Mircea Chelaru, generalul care a împiedicat un măcel: „În piept mi s-a oprit lama, iar în cap, bâta”	289
Moartea lui Stalin. Sfârșitul unui despot și începutul unei epoci de tranziție	297
13-15 iunie 1990. Ion Iliescu, vinovat pentru sângele vărsat!	319
31 martie 1995 - Tragedia aviatică de la Balotești. Cronica primului dezastru aerian din istoria României	333
1957. Crimele comise de Nicolae Ceaușescu la Vadu Roșca. Mărturie istorică incredibilă	339
Documente inedite din dosarul de cadre. Ion Mihai Pacepa, omul care l-a trădat pe Nicolae Ceaușescu, putea fi oprit de Partid în 1963	349
Postfață - Istoria ca o aventură	358
Note	364

Complexul Înaltei Porți

Numele de Înalta Poartă, sau *La Sublime Porte* în franceză (aceasta fiind limba diplomației europene până în secolul XX), reprezintă o traducere *mot à mot* a denumirii de *Bab-i Ali*, purtată de monumentală poartă de onoare a Marelui Vizirat din Istanbul, sediul dregătorilor ce luau decizii în numele Sultanului Imperiului Otoman. Acel sediu era și locul în care Sultanul își anunța deciziile importante, după un model preluat de la împărații bizantini. Așadar, Înalta Poartă (vezi mai jos gravura de epocă) reprezenta un simbol al puterii, dar în mentalul colectiv românesc a căpătat o semnificație mult mai profundă, aspect păstrat până în ziua de azi.

Ca să înțelegem rădăcinile acestui complex istoric, trebuie să ne întoarcem privirea spre trecut.

Primul tribut, ca formă de vasalitate, a fost plătit Imperiului Otoman în 1395 de către domnitorul Țării Românești, Vlad I (supranumit Uzurpatorul), o practică ce a devenit una curentă începând cu anul 1420. În Moldova, aflată mai departe de pretențiile turcești, tradiția a început după 100 de ani, în 1456, în perioada domniei lui Petru Aron, continuând vreme de 400 de ani și fiind întreruptă de scurte episoade de independență, în timpul domniilor lui Mircea cel Bătrân, Vlad Țepeș sau Ștefan cel Mare.

Tributul, plătit parte în bani, parte în bunuri, era o dovadă a supunerii formale, fiindcă adevărata ocupație era cea de ordin intern. Încă din secolul al XV-lea, boierii pământeni ajunseseră la concluzia că era mult mai bine pentru ei să aibă domnitori slabi și stăpâni turci, alternativa - conducători puternici - însemnând războaie cu rezultat incert. Astfel, suzeranitatea străină a ajuns să fie privită ca fiind răul cel mai mic. Vă sună cunoscut, nu-i așa?

Abili, boierii români au știut să corupă sistemul birocratic al administrației imperiale otomane, schimbând domnitorul în funcție de interesele lor. Modul

dual de desemnare a acestuia, atât prin dreptul ereditar al unei familii, cât și prin alegerea sa de către boieri, a dus la edificarea unui mijloc de presiune extrem de eficient. Cu ajutorul unor pungi cu galbeni (multe) și al unor acuzații de trădare (mai mult sau mai puțin adevărate), capul domnitorului se ducea acolo unde-i stăteau picioarele. Asta dacă respectivul nu reușea să scape cu fuga, sau să plătească mai mult.

Ca să parcurgem rapid momentele istorice semnificative, trebuie spus că odată cu impunerea domnitorilor fanarioți, lucrurile s-au schimbat: obiceiul a rămas, dar efectul n-a mai fost garantat!

Din secolul al XVII-lea, deși Imperiul Otoman s-a menținut ca forță dominantă în Țările Române, balanța puterii în regiune a început să se încline când spre Polonia, când către Imperiul Țarist sau Austria. Această stare de lucruri a reprezentat o oportunitate care i-a făcut pe boieri să adreseze celorlalte mari puteri cererile lor de schimbare a domnitorului.

Congresul de Pace de la Paris, care a avut loc în 1856, ne-a pus sub protecția marilor puteri și a creat noi poteci boierilor nemulțumiți, aceștia îndreptându-și cererile cu precădere către capitala Franței, unde strălucea un urmaș al lui Napoleon Bonaparte. Alexandru Ioan Cuza¹ este cel mai cunoscut exemplu de domnitor din epoca modernă care a fost înlăturat de un complot al noilor boieri (deveniți între timp politicieni), complot rămas în istorie sub numele de „*Monstruoasa Coaliție*”. Emisarii acestei coaliții i se adresaseră mai întâi lui Napoleon al III-lea². Lovitura de stat din 1864 a avut succes, dând naștere unei clase politice pe măsura vremurilor. Dar care nu scapă de *Complexul Înaltei Porți*.

A urmat „*Coaliția de la Mazar Pașa*”, nume binecunoscut celor pasionați de istorie, care știu că acesta desemnează momentul nașterii liberalismului, dar puțini cunosc câte ceva despre inițiatorul respectivei coaliții. Nu era un român, nici măcar un turc veritabil.

Mazar Pașa, pe numele său adevărat Sir Stephen Bartlett Lakeman, născut din părinți olandezi și britanici, general cu două tuiuri³, a servit ca militar și guvernator otoman al Bucureștiului în secolul al XIX-lea. A slujit totodată și interesele Imperiului Britanic în perioada tulbură a Războiului Crimeei (1853-1856). După retragerea trupelor rusești din Principate, Mazar Pașa a fost numit șeful poliției din București, în anul 1854.

A devenit pământean prin căsătorie. Stephen Lakeman (foto) s-a căsătorit în 1856 cu Maria Arion (din neamul boieresc al Filipeștilor) și s-a stabilit la București. Se pare că starea materială a soților Lakeman era destul de bună, aceștia având în total zece moșii, situate în județele Ilfov, Prahova și Dolj, precum și o casă în

București. În perioada 1875-1876, Lakeman s-a implicat în mișcarea liberală, din care făceau parte mai vechi sau mai noi (proto) pro-occidentali precum Ioan Ghica⁴, C.A. Rosetti⁵, frații Brătianu⁶ și D.A. Sturdza⁷. Lakeman a avut o contribuție importantă în cadrul negocierilor pentru formarea Partidului Liberal, desfășurate la reședința sa din centrul Bucureștiului de lângă Biserica Enei, casa respectivă aflându-se aproximativ pe locul în care este situat astăzi corpul cel nou al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”.

Manifestațiile împotriva principelui Carol I și a guvernului conservator condus de Lascăr Catargiu⁸ au avut ca punct de pornire acest personaj, reprezentant al Imperiului Britanic, care i-a stimulat pe politicienii români să răstoarne guvernul. Cauza principală au reprezentat-o interesele economice legate de prima afacere românească de anvergură - concesiunea construirii căilor ferate pe rutele Ploiești - Predeal și Adjud - Târgu Ocna -, precum și proiectul de lege privind convenția comercială încheiată cu Austro-Ungaria⁹. Vă sună cunoscut, nu-i așa?

Sau, după cum scria Mihai Eminescu în ziarul conservator Timpul: „*Caracterul obștesc al luptelor din viața publică a românilor e că în mare parte nu sunt lupte de idei, ci de persoane. (...) Aparența ține locul adevărului, înduplecarea, locul convingerii*”¹⁰.

Am putea spune că începând cu domnia lui Carol I¹¹ am avut perioada cea mai fastă din istoria României. Conflictele politice s-au consumat în plan intern, țara trebuind să facă față unor episoade complicate în drumul spre edificarea ei ca stat suveran.

Ulterior, rigoarea prusacă a Regelui Carol fost înlocuită cu înțelepciunea Regelui Ferdinand¹² și cu devotamentul Reginei Maria¹³, acea scurtă perioadă de împlinire prin jertfă fiind curmată de regimul de autoritate personală al lui Carol al II-lea¹⁴. „*Cu oameni politici care fletează indolența colectivă, nu se mai poate face nimic. Politicianul din democrație, care ridică banul la rangul de divinitate și țara la o trambulină, n-are nimic în el dintr-un dominator și nimic dintr-o aureolă mistică*”¹⁵, scria Emil Cioran. La rândul său, Mareșalul Ion Antonescu¹⁶ a fost mult prea strâns legat de Hitler¹⁷ ca să putem vorbi de o independență reală a României. Așa cum nu putem să mai punem la îndoială nici dependența de Londra sau Paris a oamenilor politici români din acea epocă.

Perioada imediat următoare nu a făcut decât să consolideze *Complexul Înaltei Porți*. După dominația Moscovei, lungă cât o noapte polară, am intrat în zodia Washingtonului și Bruxellesului. Păstrându-ne năravurile dobândite din moși-strămoși!

Corupția în România, nimic nou sub soare!

Corupția la români este mult mai veche decât ne închipuim. Poate părea mai ciudat pentru cei tineri, dar originile ei se ascund undeva în istoria îndepărtată a poporului nostru, fiind legate de începuturile dominației otomane și de practica cumpărării scaunului de domnitor în Moldova și Țara Românească. Aceasta era corupția de tip *Big Fish*¹, pentru că ea se regăsea până în straturile mai de jos ale societății. Sub domnia lui Matei Basarab s-a tipărit prima prăvilă cunoscută ca stabilind pedepse pentru cei care luau mită². Numai că, potrivit acestei prăvile, pedeapsa era variabilă, în funcție de bunăvoința domnitorului. Ceea ce lasă locul altor interpretări...

Domniile fanariote au ridicat la rang de artă vânzarea funcțiilor și a dregătoriilor, iar în privința domniei lui Alexandru Ioan Cuza, fixat în imaginarul poporului român ca fiind neînduplecat cu cei care furau de la semenii lor, nu cred că mai trebuie să dăm argumente. Primul cod penal care conținea prevederi exprese în ceea ce-i privește pe corupți a fost inițiat de către acesta.

„Dacă mituirea s'a urmat asupra unui judecător sau jurat pronunțând în materii criminale în favoarea sau în contra acuzatului, pedeapsa va fi maximul închisoarei și pierderea dreptului de a mai fi admis în serviciu pe toată viața; el va pierde și dreptul la pensiuine. Dacă mituirea s'a urmat asupra unui jurat pronunțând în materii de expropriatiune, pedeapsa va fi închisoarea dela un an până la doi ani, pierderea dreptului de a mai fi admis în serviciu pe toată viața și a dreptului de pensiuine”³, se arăta într-un articol al Codului Penal din vremea lui Alexandru Ioan Cuza.

Totuși, dacă despre Alexandru Ioan Cuza se poate spune că era „sărac și cinstit”, în epoca în care a domnit el a existat o doză mare de corupție. În jurul amantei oficiale a lui Cuza, Maria Obrenovici⁴, s-a format o camarilă din care făceau parte locotenent-colonelul PISOȚCHI⁵, Cezar Librecht⁶ (directorul general al Poștelor și Telegrafului) și colonelul Docan⁷, cei care, în schimbul unor comisioane consistente, intermediuau anumitor persoane sau companii atribuirea de contracte pentru construirea drumurilor publice.

După cum se vede, problemele din epoca lui Alexandru Ioan Cuza nu erau diferite de cele din epoca lui Ion Iliescu, Traian Băsescu sau Klaus Iohannis.

În ultimii zeci de ani, corupția a devenit unul dintre motivele de îngrijorare majore ale românilor. Publicația *Evenimentul Istoric* a venit în întâmpinarea dorinței de informare, publicând mărturii și documente inedite despre prima mare afacere de corupție din România. Caricatura din stânga este doar un exemplu al campaniei de presă furibunde care s-a declanșat odată cu scandalul

Strousberg. Acesta este legat de numele Regelui Carol I, considerat unul dintre cei mai admirați conducători. Este corect să spunem că principele nu a primit bani sau alte favoruri; nu există nici măcar indicii rezonabile în această privință - ca să folosim limbajul de specialitate al DNA -, însă a făcut un trafic de influență nebun!

Astăzi am spune că Regele Carol I a favorizat interesele unui consorțiu străin. Acesta era condus de Heinrich Strousberg⁸, un antreprenor german care urmărea construcția și concesionarea construcției liniei de cale ferată Roman - București - Vărciorova, iar Regele l-a susținut din toate puterile și cu toate mijloacele, amenințând chiar cu abdicarea dacă nu aveau să fie acceptate toate doleanțele concesionarului. Un soi de Afacere Bechtel de acum 150 de ani.

Citind acest dosar vechi de un secol și jumătate, vom vedea că termeni precum „corupție”, „mită”, „trafic de influență”, „interese străine”, „acte legislative date cu dedicație” sunt noțiuni care nu au apărut în 1990 sau în 2024, așa cum cred mulți dintre tinerii care protestează, ci fac parte din istoria poporului român!

Iuliu Maniu și 60.000 de soldați români au făcut legea la Viena în 1918!

Sunt puține momente în istorie în care putem spune că ne-am comportat precum un popor mare. De aceea merită reamintit unul din aceste episoade, de la finalul Primului Război Mondial.

„Începând cu cea de a doua jumătate a anului 1918, în condițiile în care frontul din Italia era rupt și monarhia austro-ungară se afla în pragul colapsului, zecile de mii de soldați români aflați în serviciul militar al Imperiului se supun ordinelor lui Iuliu Maniu¹. Acesta sosise la Viena cu misiunea de a organiza o armată menită să asigure Transilvaniei ruperea de trecut și unirea cu Țara-Mamă.

În ziua de 18 octombrie 1918, reprezentantul Comitetului Executiv al PNR², Alexandru Vaida³, a citit în Parlamentul de la Budapesta Declarația de la Oradea, din 12 octombrie 1918, prin care, respingând noțiunea de naționalitate, pretinzând dreptul de națiune pentru popoarele nemaghiare și negermane din Imperiu, afirma că națiunea română și-a asumat dreptul de a-și hotărî singură soarta, nerecunoscând guvernului și parlamentului ungare dreptul de a mai reprezenta Ardealul și interesele românilor nici la viitoarea conferință de pace, deși politicienii unguri Tisza⁴, Wekerle⁵ și Appony⁶ au intervenit puternic, negând dreptul deputaților români de a vorbi în numele poporului român. Acest moment istoric are o valoare programatică și practică fundamentală pentru națiunea română în vederea desăvârșirii unității sale politice și de stat”, notează preotul greco-catolic Ioan M. Bota, profesor universitar doctor, în cartea sa *Istoria românilor*⁷.

Ce se întâmplase în Italia aflăm dintr-o relatare publicată de *Glasul Bucovinei* în februarie 1919.

În contextul Primului Război Mondial, un episod aparte este legat de prezența românilor bucovineni în Italia. Regimentele românești din Bucovina au fost deseori trimise pe frontul italian, iar în urma luptelor sângeroase mulți dintre aceștia au ajuns prizonieri de război pe teritoriul italian.

Spre finalul anului 1918, într-o perioadă tumultuoasă, s-a luat inițiativa organizării unei Legiuni Române, o formațiune militară a prizonierilor români dispuși să lupte alături de Aliați împotriva Austro-Ungariei, marele imperiu care încă stăpânea teritoriul bucovinean. Pentru a afla mai multe despre această organizare, un reportaj al sursei mai sus amintite avându-l ca protagonist pe profesorul universitar Simion Mândrescu⁸, cel care a jucat un rol activ în înființarea legiunii, lămurește lucrurile.

Simion Mândrescu, cunoscut în epocă pentru activitatea sa de propagandă în favoarea cauzei românilor, a ajuns în Italia pentru a ajuta la mobilizarea și

organizarea românilor prizonieri. Mandatat de Congresul Românilor de la Roma, organizat la 25 august 1918, și cu sprijinul guvernului italian, Mândrescu a început o intensă activitate de recrutare printre prizonierii români. El mărturisea că românii bucovineni s-au remarcat printr-o mare promptitudine și dârzenie, înscriindu-se cu avânt în legiune alături de ardeleni și bănățeni, deși încă existau riscuri semnificative de represalii din partea autorităților austro-ungare.

„Zilnic primeam scrisori din toate colțurile Bucovinei, chiar și din regiunile de lângă Nistru, în care frații noștri își exprimau dorința de a se alătura luptei noastre comune”, spunea Mândrescu. „Ne mărturiseau că, deși regiunea lor fusese puternic influențată de limba și cultura rusă, ei se considerau «români curați», trădați doar de cursul istoriei”.

În luna aprilie 1918, în Italia se aflau aproximativ 18.000 de prizonieri români. Dintre aceștia, 1.600 au fost rapid echipați și atașați unității speciale italiene *Arditi*⁹, o trupă de elită, pregătită pentru misiuni de mare risc. Primele unități au fost formate în vara anului 1917 de colonelul Bassi și au fost desemnate să aibă rolul tactic de trupe de șoc, menite să străpungă liniile de apărare inamice pentru a pregăti terenul unei avansări masive a infanteriei.

Românii au luptat alături de *Arditi* cu mult curaj, contribuind la respingerea ofensivei austro-ungare și participând cu succes la operațiuni ulterioare. Deși mulți dintre aceștia și-au pierdut viața sau au fost răniți, bravura lor a fost apreciată de aliați, iar numeroase decorații au fost acordate membrilor Legiunii Române.

Congresul Românilor de la Roma, din 25 august 1918, desfășurat pe legendara platformă a Forului lui Traian, a reprezentat un moment de o semnificație deosebită. La acest eveniment au participat circa 30.000 de români și italieni, unindu-și glasurile într-o hotărâre clară de a lupta pentru eliberarea teritoriilor românești de sub jugul Austro-Ungariei. Congresul a ales un comitet, în fruntea căruia se afla profesorul Mândrescu, iar alături de el se numărau ofițeri și învățători bucovineni de seamă precum Nistor Saulean, frații Isopesciu, Toacă, Cosmiuc și Himinciuc.

Guvernul italian a oferit tot sprijinul necesar legiunii, inclusiv echipamente militare și un depozit la Albano, în apropierea Romei. Entuziasmul era atât de mare încât, în numai două zile, s-au înscris mai mulți voluntari decât efectivul standard al unui regiment de război. Totuși, atracția exercitată de românii prizonieri, apreciați pentru abilitățile lor în agricultură și silvicultură, a făcut ca recrutarea să fie uneori îngreunată de lipsa acută a muncitorilor din domeniu.

Deși în Italia se dorea continuarea mobilizării și implicarea acestei legiuni în acțiuni militare, transportul către România a devenit o prioritate imediat după sfârșitul conflictului. Din cauza lipsei de resurse pentru transport, procesul a fost însă îngreunat, iar mulți prizonieri așteptau cu nerăbdare revenirea în patrie. În perioada următoare, guvernul român urma să decidă dacă această Legiune Română, organizată pe tărâm italian, va fi folosită ca armată de ocupație sau, va fi demobilizată pentru a permite reîntoarcerea eroilor bucovineni la vatră.

Astfel, participarea românilor bucovineni la formarea Legiunii Române din Italia reprezintă o pagină de eroism și solidaritate românească, o mărturie a sacrificiului și dârzeniei cu care aceștia au luptat pentru libertatea și independența neamului lor, sub steagul Aliatilor, în Primul Război Mondial.

În continuare, Ioan M. Bota consemnează în același document:

„La 30 octombrie, italienii obțin o mare victorie la Piave, Turcia semnează armistițiul de la Mudros, Franchet D'Esperey¹⁰ cu armata sudică înaintează victorios în Balcani. La 1 noiembrie, armatele aliate sunt la Belgrad. Aceasta înseamnă sfârșitul războiului și al conglomeratului multinațional care era Monarhia dualistă austro-ungară.

La 31 octombrie este asasinat Tisza István (foto), Regele Carol de Habsburg este silit să abdice la 4 noiembrie 1918, detronat de Consiliul Național Maghiar, iar guvernul revoluționar declară Republica Populară Maghiară, cu păstrarea integrității teritoriale a Ungariei, sub președinția contelui Mihály Károly¹¹.

Guvernului Tisza îi ia locul cel al lui M. Károlyi, cu Republica Populară independentă total de Austria. Monarhia a fost abolită abia la 11 noiembrie 1918°.

Acesta a fost contextul politic și militar în care a intrat în scenă Iuliu Maniu. Era un vechi luptător împotriva dominației maghiare în Transilvania. Bun orator, abil om politic, membru în Parlamentul de la Budapesta, dar mai ales un aprig apărător al românilor din Transilvania, deranja guvernul de la Budapesta. Care s-a hotărât să-l pedepsească și să-l trimită pe front, deși putea fi exceptat de la serviciul militar.

În aceste circumstanțe, Iuliu Maniu a fost recrutat la Aiud și a fost înrolat în armata austro-ungară în mai 1915. A fost o răzbunare personală a lui Tisza István, prim-ministrul austro-ungar, pentru că Iuliu Maniu, jurist-consult al Mitropoliei de la Blaj, putea fi exceptat de la serviciul militar. El fusese trecut în lista funcționarilor scutiți de serviciul militar elaborată de Mitropolitul Victor Mihaly.

Cu toate acestea, la ordinul expres al contelui Tisza, care i-a cerut ministrului cultelor, Jankovics, să expedieze urgent o telegramă Mitropoliei de Blaj, Iuliu Maniu nu a beneficiat de această scutire și urma să plece pe front. Iuliu Maniu putea ataca în instanță această decizie, dar a preferat să nu dea satisfacție maghiarilor și a plecat pe front.

„Din avocat angajat al Mitropoliei din Blaj este trimis ca simplu soldat pe front, unde face școala de ofițeri, apoi pe frontul rusesc, iar de aici pe cel italian. Încă din 1906 era membru al Comitetului Partidului Național Român, deputat de Vințul de Jos.

Cu ajutorul unui ofițer superior ceh părăsește frontul Piave și în 24 septembrie 1918 e la Budapesta ca membru al Consiliului Național Român având resortul

de ministru al Afacerilor Externe și Militare. Maniu fu invitat să primească un portofoliu ministerial în guvernul maghiar, dar refuză și pleacă la Viena pentru a forma o armată din regimentele românești de la Viena și Praga”, scrie Ioan M. Bota în a sa *Istorie a românilor*.

Era o perioadă de frământări în tot Imperiul Austro-Ungar, popoarele ce compuneau mozaicul de naționalități condus de monarhia bicefală fiind în căutarea identității naționale și a autodeterminării.

Austro-Ungaria, cu o suprafață de 676.250 kmp, avea o populație de 51 de milioane de locuitori; dintre aceștia, după limba lor maternă, erau 12 milioane germani și 10 milioane maghiari. Restul de 29 de milioane îl constituiau cehii, slovacii, românii, rutenii, sârbii, croații, slovenii, italienii. Imperiul începea să se destrame.

Sau cum consemna ziarul *Opinia* la 6 decembrie 1918, cu savoarea unei relatări din vremuri de mult trecute:

„De la o persoană sosită astăzi la Iași din Viena, după un voiaj plin cu peripeții, care a durat 9 zile, deținem amănunte interesante asupra ultimelor mișcări din Viena, la care a luat parte ca martor ocular.

Revoluțiunea a izbucnit în ziua de 12 Noembrie st. n., însă într'un mod ordonat, fiind un singur mort căzut chiar în fața Parlamentului, împăratul cu familia sa au părăsit Viena în noaptea care a precedat revoluțiunei și a doua zi toate jurnale vieneze, inclusiv «Fremdenblatt» organul oficial al fostei Curți Imperiale, preaslăvea împreună cu celelalte jurnale republica germană.

Alte tulburări nu s-au mai produs la Viena. Orașul își păstrează oarecum aspectul normal, tramvaele circulă, numai lumina electrică se stinge la 8 seara și toate teatrele și cinematografele sunt închise. Deprimarea este generală și tot generală este bucuria austriacilor față de dezastrul german, căci la Viena există mai mare ură în contra Berlinului decât poate în țările inamice.

Deocamdată, cu bani mulți se mai găsesc ici colo alimente. Astfel la Viena obții o pâine albă cu Cor(oane)¹² 18 zahărul costă Cor. 24.-, la restaurant poți prânzi binișor cu Cor. 25-30. Interlocutorul nostru a plătit pentru o cameră de hotel cu încălzit și luminat Cor. 8. pe zi.

Se prevede însă că dacă comunicația căilor ferate nu va fi cât mai repede restabilită în mod normal, va izbucni la Viena cea mai grozavă foamete ce s'a cunoscut vreodată. Orașul gеме de refugiați din Galiția și Ungaria și mizeria în unele cartiere este foarte mare. Toate fețele par îngrijorate la gândul zilei de mâine.

Toți politicienii fostului regim au intrat în gaure de șarpe. Viena este azi condusă de creștinii sociali, sociali democrați și de radicali. Evreii, cu excepția câtorva elemente social-democrate, sunt în mare majoritate zioniști. Soldații și ofițerii evrei poartă cocarde alb-albastre și citeva grandioase manifestațiuni zioniste au avut loc, la care au luat parte toată evreimea vieneză, inclusiv profesorii universitari evrei. Comerțul și industria pentru moment stagnează cu totul și dacă noul Stat austro-german nu se va uni cu ceho-slovacii, care îi vor furniza cărbuni,